

SKÖTSELPLAN FÖR

H Ä L L A R P S N A T U R R E S E R V A T

Falkenbergs kommun, Hallands län

Beslutsdatum:

Beslutande myndighet: Länsstyrelsen i Hallands län

Naturvårdsförvaltare: Domänverket -

Upprättad 1981 av Per Magnus Åhrén

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	sid.
1 ALLMÄN BESKRIVNING JÄMTE FÖRESKRIFTER	1
1.1 Administrativa data	1
1.2 Grund för beslut	1
1.3 Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen angående inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet	1
1.4 Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen angående markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång	2
1.5 Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iakttaga inom reservatet	2
1.6 Bestämmelser enligt 9 § naturvårdsförordningen om vård och förvaltning	2
1.7 Kommunikationer	3
1.8 Naturförhållanden	3
1.9 Historik - tidigare och nuvarande markanvändning	4
2 DISPOSITIONS- OCH SKÖTSELPLAN FÖR NATUR- OCH KULTURVÄRDEN	4
2.1 Mål för mark- och vegetationsvård	4
2.2 Principer för disposition av natur- och kulturvärden samt åtgärder av allmän karaktär	7
2.2.1 Restaureringsåtgärder	7
2.2.1.1 Allmänt	7
2.2.1.2 Avverkning och röjning	7
2.2.1.3 Schaktning	7
2.2.1.4 Hjälpssådd	7
2.2.1.5 Fårbete	7
2.2.2 Kontinuerliga åtgärder	7
2.2.2.1 Skyddsområde	7
2.2.2.2 Bränning	8
2.2.2.3 Bete	8
2.2.2.4 Röjning	8
2.2.3 Stängsel	8
2.2.4 Betesavtal	8
2.2.5 Vattenförsörjning för betesdjur	8
2.2.6 Luftledning	9
2.2.7 Transformatorskjul	9

2.2.8	Tillsyn	9
2.2.9	Dokumentation	9
2.2.10	Vegetationsanalys	9
2.3.	Detaljbeskrivningar och detaljåtgärder	9
	Skötselområde 1	9
	" 2 a, b, c	10
	" 3	10
	4 a, b	10
2.4.	Komprimerat skötselprogram med prioritering	11
3	PLAN FÖR ANLÄGGNING, DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV ANORDNINGAR FÖR ALLMÄNHETEN	11
3.1.	Allmänt	11
3.2.	Friluftsanordningar	11
3.2.1	Parkeringsplats	11
3.2.2	Stängselgenomgångar	12
3.2.3	Väg	12
3.3.	Information	12
3.3.1	Informationstavla	12
3.3.2	Vägvisning och gränsmarkering	12
4	REFERENSER	12
5	EKONOMISK FLERÅRSPLAN	13

Bilaga 1	Geografiskt läge - Hallands län (1:600 000)
Bilaga 2	" " - Falkenbergstrakten (1:100 000)
Bilaga 3	" " - Hällarp (1:10 000)
Bilaga 4	Avgränsning av naturreservatet (1:1 000)
Bilaga 5	Vegetationskarta
Bilaga 6	Plan över schaktningsarbeten och befintliga anordningar
Bilaga 7	Skötselområdesindelning, föreslagna anordningar samt indelning i bränningsområden
Bilaga 8	Bränningsanvisningar

1 ALLMÄN BESKRIVNING JÄMTE FÖRESKRIFTER

1.1 Administrativa data

Naturreservatets benämning: Hällarp

Avsatt: 1981

Areal: 1,2 ha

Läge: ca 9 km NNO Falkenberg

Kommun: Falkenberg

Socken: Ljungby

Topografiskt kartblad: 5 C Ullared SV

Ekonomiskt kartblad: 5240

Markägare: Staten, naturvårdsfonden

Fastighet: Hällarp 6:11

Naturvårdsförvaltare: Domänverket

1.2 Grund för beslut

Området bör särskilt vårdas och skyddas på grund av sin betydelse för kännedomen om landets natur. Syftet med reservatet är att bibehålla landets enda betydande bestånd av tagg-
ginst (*Genista germanica*) på dess sista, kvarvarande växt-
plats i länet, samt att skapa goda betingelser för spridning
av denna och andra ljunghedsarter inom området ifråga.

1.3 Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen angående inskränk- ningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författning-
ar skall förbud gälla att

uppföra byggnad

företaga täkt av sten, grus, sand eller matjord

företaga tippning, fyllning, eller schaktning annat än i sam-
band med efterbehandlingen av den gamla grustäkten inom områ-
det

anordna upplag annat än tillfälliga virkesupplag i samband med
avverkning inom området

framdraga luftledning

använda kemiska bekämpningsmedel

tillföra växtnäringsämnen

så eller plantera skog

- 1.4 Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen angående markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att de åtgärder vidtas inom området som framgår av till detta beslut fogad skötselplan (bil 2).

- 1.5 Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iakttaga inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

tälta eller ställa upp husvagn

föra motordrivet fordon

rida

göra upp eld

gräva upp växter eller plocka blommor

- 1.6 Bestämmelser enligt 9 § naturvårdsförordningen om vård och förvaltning

1. Syftet med vården och förvaltningen

Skötseln av reservatet skall syfta till att skapa goda betingelser för bibehållande och spridning av tagginsten och andra ljunghedsarter inom området.

2. Naturvårdsförvaltare

Området skall förvaltas av domänverket.

3. Skötselplan

Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om vården genom att fastställa bifogad plan (bil 2).

4. Utmärkning

Naturreservatet, som skall benämnas Hällarps naturreservat, skall genom naturvårdsförvaltarens försorg utmärkas i enlighet med de anvisningar som utfärdats av statens naturvårdsverk.

1.7 Kommunikationer

Från E6 i Falkenberg tar man väg 54 åt nordost till Ullared ca 8,5 km, ca 1 km söder Ljungby k:a. Där tar man av till vänster vid vägvisare "Långås" och "Sibbarp" och är efter 1 km framme vid reservatet.

Man når också reservatet genom att från E6 i Morup färdas över Långås och halvvägs till Sibbarp ta av till höger mot Ljungby. Se bilaga 1-3.

1.8 Naturförhållanden

Området ligger på den halländska kustslättens gränsområde till den starkt kuperade övergångszonen mot östra Hallands urbergsplatå. Nivån över havet är ca 60 m och nivåskillnaden inom området ca 5 m. Man har en fin utsikt över slättbygden i väster.

Marken utgörs av moränmaterial, i form av grus och sand, som avsatts i en sydvästsluttning. Detta material har brutits i sen tid och huvuddelen av reservatet utgörs av en avslutad grustäkt.

Klimatet är lokalmaritimt med milda vintrar och svala somrar. Årsmedelnederbörden är ca 700 mm med maximum under juli-augusti.

En bäck som avvattnas från nordöst rinner fram i nordvästra delen av området till en sänka varifrån vattnet rinner vidare åt väster.

Den av grustäkt opåverkade fältskiktsvegetationen utgörs av gammal ljunghed, vilken finns i ett band längs vägen i nordöst. Ett parti har sedan länge hållits öppet genom aktiva åtgärder för att ge ett bestånd av tagginst (*Genista germanica*) möjligheter att fortleva. Bäst utvecklad är tagginsten på bar mineraljord. Huvuddelen av ljunghedspartiet har ett kraftigt botten-skikt av mossor (*Pleurozium schreberi*, *Hylocomium splendens*, *Aulacomnium palustre*, *Dicranum* sp.). Ljungen är på flera håll ung genom nedskärning och uppdragning. Bland övriga kärlväxter finns bl a lingon och hårginst (*Genista pilosa*). De ljunghedspartier som inte varit utsatta för aktiva skötselåtgärder bär nu skog av framför allt tall, men också inslag av ek, björk och enbuskar.

I nordvästra delen finns ett parti som tidigare utnyttjats till vall och strax norr om detta ett fuktigare parti med lövslyvegetation. Resterande delen av området utgörs av en f d grustäkt med ett icke stabiliserat fältskikt där träd och buskar har slutit sig. Dominerande är björk och sälg. Inslag av ek, asp, al, rönn, gran och tall finns.

Vegetationen framgår av bilaga 5.

1.9

Historik - tidigare och nuvarande markanvändning

Av laga skifteshandlingar från 1845 framgår att området utgjorde utmark till Hällarps byalag. Någon närmare beskrivning av marken finns tyvärr inte. Man kan dock med starka skäl utgå från att marken, liksom stora delar av omgivningen, var ljung/gräshed, vilken utnyttjades som betesmark. Denna marktyp var dominerande under 100-tals år tidigare. Förmodligen genomfördes bränning av ljungheden med vissa intervall för att förbättra betet.

Tagginsten finns noterad från Halland redan 1766 och är påträffad i 7 socknar i mellersta Halland nära kusten. I början av 1900-talet var den försvunnen från alla växtlokaler utom den vid Hällarp.

Denna skyddades genom att Carl Holmdahl 1927-08-19 inköpte marken för bevarande av tagginsten. Arvingarna förvaldade sedan området genom en stiftelse (Ottersjö familjeförening). Aktionen genomfördes mot bakgrund av att tagginsten hotades genom en påbörjad grustäkt i direkt anslutning till växtlokalen. Täktverksamheten har sedan pågått fram till mitten av 1900-talet. Den har berört större delen av områdets södra och centrala del. I nordvästra delen har ett område utnyttjats som vall och/eller åker under 1900-talet.

Skyddsområdet för tagginst blev föremål för skötselåtgärder från slutet av 1940-talet och framåt, vilket framgår av tabell och figur nedan. Skötselåtgärderna var som mest intensiva i början och mitten av 1960-talet genom adjunkt Gösta Stoltz och lantbrukare Gösta Anderssons fina insatser. Tack vare dessa och under 1980-talet Erik Johanssons insatser är beståndet av tagginst 1980 fortfarande livskraftigt och rikligt. En AMS-röjning genomfördes sommaren 1976, som senaste större skötselåtgärd.

2

DISPOSITIONS- OCH SKÖTSELPLAN FÖR NATUR- OCH KULTURVÄRDEN

2.1

Mål för mark- och vegetationsvård

Skötseln av reservatet skall syfta till att skapa goda betingelser för bibehållande och spridning av tagginsten och andra ljunghedsarter inom området.

Härvid skall eftersträvas att ge området karaktär av ljunghed, vilken traditionsenligt skall hävdas genom bete och eventuellt återkommande bränningar. Bränning bör ej företas om tagginsten vid försöksbränning visar negativa reaktioner.

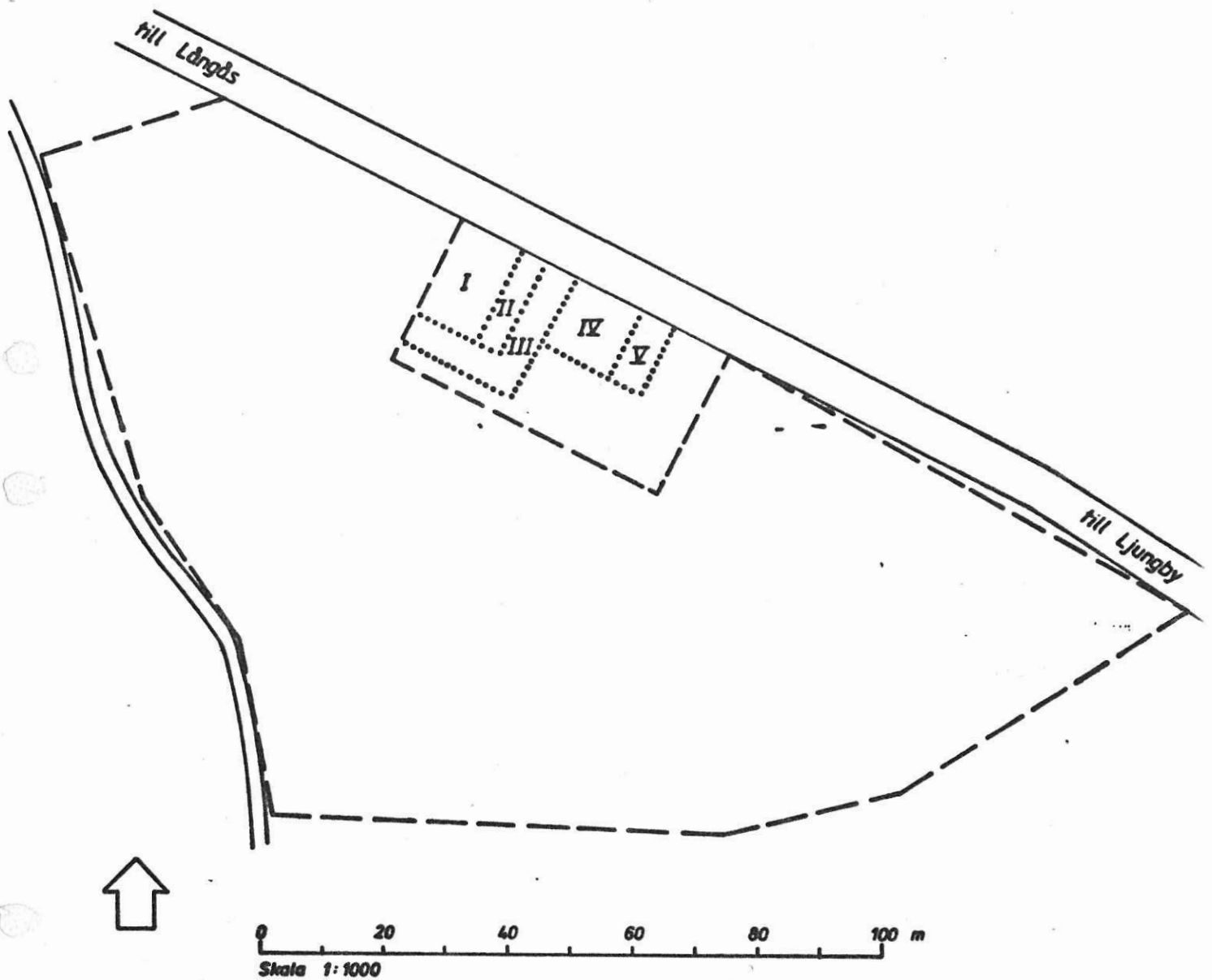
Effekterna av vidtagna skötselåtgärder bör följas upp och skötselplanen modifieras med ledning av de erfarenheter, som de första årens skötsel ger.

<u>Tidpunkt</u>	<u>Förekomst</u>	<u>Åtgärd</u>
slutet av 1940-talet	mindre antal	bortreppning av ljung (I)
början av 1950-talet	150 ex	-
oktober 1958	18 ex	klippning av ljung (I) bortplockning av mossor (I) avverkning av ett stort antal björk och tall (H)
1963-10-24	142 ex*	klippning av ljung (I-II) bortplockning av mossor (I-II) avverkning av ca 30 småbjörkar (I-II)
1964-09-15	417 ex* (≥ 70 kraftiga ex)	klippning av ljung (I-III) bortplockning av mossor (I-III)
1964/65	-	bränning av östra delen (IV) avverkning av några större träd (H)
1965-10-06	445 ex*	klippning av ljung (I-V) röjning av stubbskott och ca 30 småbjörkar (H)
1972	≥ 50 ex	-
1974	≥ 50 ex	-
sommaren 1976	?	röjning genom AMS av slyvegetation samt klippning av ljung (H)
maj 1980	≥ 50 ex	-

Tabell 1

Förekomst av tagginst (*Genista germanica*) i Hällarp, Ljungby socken, Hallands län från slutet av 1940-talet fram till 1980, samt utförda åtgärder. Romerska siffror (I-V) anger delområde och "H" hela området enligt figur. Under 1970-talet har viss lövslyröjning och ljungklippning utförts av Erik Johansson, Hällarp. År 1980 konstaterades dock att marken var täckt av grov mossor.

* Anger samtliga plantor, även de minsta småplantorna, genom mycket detaljerad inventering.

Figur Delområden (I-V) angivna i tabell inom skyddsområdet för tagginst (*Genista germanica*) i Hällarp, Ljungby socken, Hallands län. Delområdenas lägen är ungefärliga pga tidigare ofullständig dokumentation

2.2 Principer för disposition av natur- och kulturvärden samt åtgärder av allmän karaktär

2.2.1 Restaureringsåtgärder

2.2.1.1 Allmänt

Då det är angeläget att restaureringsåtgärderna utförs med stor noggrannhet och med hänsyn till att området är den sista kvarvarande livskraftiga växtlokalen för tagginst i landet bör personal från länsstyrelsens naturvårdsenhet närvara vid varje restaureringsföretags igångsättande.

2.2.1.2 Avverkning och röjning

Den första åtgärden i restaureringsarbetet bör vara att avverka samtliga träd och buskar med undantag av enstaka välutvecklade träd och buskar främst i anslutning till vägen i nordost. Därvid bör främst tall, en, ek, lönn och vildapel sparas. De första årens skötsel bör inriktas på att hålla efter uppväxande sly.

2.2.1.3 Schaktning

Avverkningen bör snarast följas av utjämning i grustäktens brantare partier i centrala delen, samt ett mindre avsnitt längre österut. Dessutom bör fuktmarken i centrala delen jämnas till. Lämpligen utnyttjas de övre delarna av kullarna i områdets södra del som fyllnadsmaterial, liksom den mindre höjden i västra delen, söder om vallen. Även stubbarna utnyttjas som fyllningsmaterial i svackorna. Se bilaga 6.

2.2.1.4 Hjälpssådd

Om behov föreligger sås råg på de delar av området, som blivit föremål för schaktning enligt ovan. Syftet med detta är att undvika hyggeseffekter med bl a rikligt uppslag av slyvegetation.

Sådd av tagginstfrön, vilka tas vid mognaden i juli månad bör företas snarast efter schaktningsarbetet för att påskynda ginstens spridning. Såningsplatserna skall noggrant markeras i terrängen och uppföljning ske genom årlig vegetationsanalys under en inledande 10-årsperiod. Länsstyrelsen ansvarar.

2.2.1.5 Fårbete

Snarast efter restaureringsarbetena ovan påsläpps får som betesdjur under en inledande 2-3årsperiod. Därefter bete enligt 2.2.2.3.

2.2.2 Kontinuerliga åtgärder

2.2.2.1 Skyddsområde

Det gamla skyddsområdets nordvästra del (se bilaga 7) skall hanteras med största varsamhet. Mossan bör snarast borttas, då den har alltför stor täckning. Det bör tillsammans med ljungklippning och slyröjning utföras med försiktighet i

samband med tagginstens blomning i slutet av maj eller början av juni. Samtidigt bör försiktig blottläggning av marken göras med flåhacka för att åstadkomma föröknings- ytor. Dessa åtgärder bör utföras vid behov fram till dess att en tillfredsställande etablering av tagginst skett i reservatets övriga del. När så skett bör området ev brännas på våren och införlivas med resten av reservatet och bli föremål för samma åtgärder.

2.2.2.2 Bränning

Första bränningen bör utföras tidigt på våren snarast efter schaktningsarbetet. Då bör den nuvarande ljunghedsmarken längs vägen i nordost och vallen i nordväst brännas. Återstående del av området bränns på våren året efter. Skydds- områdets nordvästra del, där tagginsten har sin förekomst, skall undantas från åtgärden.

Försöksvis bränning på små ytor med etablerad tagginst bör utföras för att utröna tagginstens reaktion. Om inga negativa reaktioner kan utläsas bör bränning ingå som ett led i framtida skötsel. Skulle däremot tagginsten ta skada av bränningen bör skötseln i stället inriktas på intensivare bete och manuella röjningar.

Om bränning anses vara en lämplig skötselmetod bör den företas på den framväxande ljungheden då ljungen vuxit sig kraftig. Området bör indelas i två bränningsområden, vilka bränns alternerande med 4-5 års intervall (se bilaga 7). Bränningsområdenas avgränsning är ungefärlig och bör fastställas efter schaktningsarbetets slutförande. Område A bränns omkring 1990 och därefter ca vart 8:e år, dvs 1998, 2006, 2014 etc. Område B bränns omkring 1994 och därefter omkring 2002, 2010 etc. Bränningsanvisningar framgår av bilaga 8.

2.2.2.3 Bete

Betesdrift med nötboskap och/eller hästar skall bedrivas efter den inledande fårbetesperioden. Tagginstens reaktion på betetrycket skall undersökas (se 2.2.10). Lämpligt betetryck för att gynna tagginsten skall eftersträvas.

2.2.2.4 Röjning

Vid behov görs nödvändiga röjningar av slyvegetation.

2.2.3 Stängsel

Så snart schaktningsarbetena är klara uppsätts stängsel runt reservatet med grind på lämpligt ställe för påsläpp av betesdjur. Ett separat stängsel uppsätts runt det gamla skyddsområdets nordvästra del. När en effektiv spridning av tagginsten har uppnåtts tas detta stängsel bort.

2.2.4 Betesavtal

Förvaltaren ordnar betesavtal med djurhållaren om betesdriften.

2.2.5 Vattenförsörjning för betesdjur

Dricksvattenanordning för betesdjuren på lämplig plats ordnas genom förvaltarens försorg.

2.2.6 Luftledning

Förvaltaren skall verka för att luftledningen inom området snarast tas bort. Kontakt tas med f d markägaren Malte Dahlgren, Hällarp och Yngeredsfors kraft AB.

2.2.7 Transformatorskjul

Ett fallfärdigt transformatorskjul i anslutning till luftledningen bör snarast tas bort, för vilket förvaltaren ansvarar.

2.2.8 Tillsyn

En av förvaltaren utsedd tillsynsman skall utöva tillsyn av reservatet. För tillsynsman skall upprättas avtal och instruktioner.

2.2.9 Dokumentation

Förvaltaren tillser att dokumentation av området genom fotografering företas före och snarast efter restaureringsåtgärder utförande. Fotografierna arkiveras hos länsstyrelsen.

2.2.10 Vegetationsanalys

Räkning av tagginstindivider görs årligen under en inledande 10-årsperiod i början av juni. Fasta provrutor inom och utanför skyddsområdet markeras i terrängen och analyseras årligen under perioden. Vegetationsanalyserna sker genom länsstyrelsens försorg.

2.3 Detaljbeskrivningar och detaljåtgärder

Reservatet har delats in i skötselområden, vilka finns markerade i bilaga 7. För varje skötselområde finns en beskrivning och målet för skötseln, samt åtgärder av istandsättnings- och underhållskaraktär anges. För skötselåtgärder av allmän karaktär hänvisas till kap 2.2. Då tagginsten är utrustningshotad i vårt land är det av stor vikt att föreslagna skötselåtgärder utförs snarast. Särskilt viktiga är åtgärder inom skötselområde 1.

Skötselområde 1

Beskrivning: Området omfattar nordvästra delen av det gamla skyddsområdet för tagginst. Det utgörs idag av ljunghedsvegetation, delvis grov ljung, med ett tjockt mosstäck. I söder finns glest uppslag av slyvegetation med björk och asp. Tagginsten förekommer huvudsakligen i norra delen av området. Hårginst förekommer sparsamt i sydvästra delen.

Mål: Ljunghed med rik förekomst av tagginst och andra ljunghedsarter.

Åtgärd: Istandsättningsåtgärd: Se 2.2.2.1. Åtgärderna utförs snarast.
Underhållsåtgärd: Årligt bete. Ev bränning med 8-10 års intervall. Slyröjning vid behov. Se 2.2.2.1.

Skötselområde 2 a, b och c

Beskrivning: Fältskiktet utgörs av ljunghedsvegetation och bottenskitet av kraftig mossväxt. Tall dominerar i träd- och buskskiktet, men inslag finns av björk, gran, asp, ek, sälg, vildapel och en (2 a, 2 c). Delområde 2 b utgörs i huvudsak av öppen ljunghed men slyvegetation av asp och björk finns i dess östra del.

Mål: Ljunghed med rik förekomst av tagginst och andra ljunghedsarter.

Åtgärd: Istandsättningsåtgärd: Avverkning snarast av träd och buskar med undantag av vad som framgår av 2.2.1.2.
Underhållsåtgärd: Årligt bete. Ev bränning med 8-10 års intervall. Vid behov slyröjning.

Skötselområde 3

Beskrivning: Område med tidigare vallodling. Norra delen med liten lövdunge i anslutning till ett fuktområde.

Mål: Ljunghed med rik förekomst av tagginst och andra ljunghedsarter, samt lövdunge i norr.

Åtgärd: Istandsättningsåtgärd: Bränning av området samtidigt med delområdena 2 a, b och c.
Underhållsåtgärd: Årligt bete. Ev bränning med 8-10 års intervall. Vid behov slyröjning.

Skötselområde 4 a och b

Beskrivning: Området utgörs av en gammal grustäkt, som nu täcks av lövskog med björk, sälg, asp och på fuktigare ställen al. En luftledning går genom området och i sydöstra delen står ett förfallet transformatorskjul.

Mål: Ljunghed med rik förekomst av tagginst och andra ljunghedsarter.

Åtgärd: Istandsättningsåtgärd: Luftledningen, transformatorskjulet och skräp skall snarast avlägsnas. Om

avlägsnandet av transformatorskjulet dröjer bör en skärm av träd och buskar sparas runt detta (4 b). Avverkning av samtliga träd och buskar skall likaså ske snarast. Därefter utförs schaktningensarbeten för att jämna ut slänten i nordost. På våren efter avverkningen vid behov sådd av råg över hela området, varefter betesdjur släpps på. Året efter bränns hela området på våren.

Underhållsåtgärder: Årligt bete. Ev bränning med 8-10 års intervall. Vid behov slyröjning

2.4. Komprimerat skötselprogram med prioritering

Här redovisas kortfattat istandsättningsåtgärder för respektive skötselområde, samt övriga skötselåtgärder av engångskaraktär (se bilaga 7). Då åtgärderna är inbördes beroende av varandra har tidsföljden angetts (år 1 resp. år 2).

<u>Skötselområde</u>	<u>Åtgärder</u>
1	Markberedning, mossborttagning, ljungklippning och slyröjning maj/juni 1981 samt därefter vid behov.
2 a, b, c	Avverkning av träd och buskar följt av bränning och bete (år 1).
3	Bränning följt av bete (år 1).
4 a, b	Avlägsnande av transformatorskjul, luftledning och skräp (år 1). Avverkning av träd och buskar följt av schaktning, vid behov rågsådd och bete (år 1). Bränning året efter (år 2).
<u>Övrigt</u>	Uppsättning av stängsel med grind (år 1).

3 PLAN FÖR ANLÄGGNING, DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV ANORDNINGAR FÖR ALLMÄNHETEN

3.1 Allmänt

Planen har upprättats på grundval av reservatets syfte och föreskrifter samt med hänsynstagande till områdets natur och landskapsvärden. Behandlade anordningar ha angetts på karta (bilaga 6). Anordningarna ska, där inte annat anges, underhållas av förvaltaren.

3.2 Friluftsanordningar

3.2.1 Parkeringsplats

En mindre parkeringsplats bör på sikt anläggas i nordvästra delen.

3.2.2 Stängselgenomgångar

Stängselgenomgångar utformas som trappor över stängslet.

3.2.3 Väg

En mindre väg leder ner till reservatet i väster. Då den utgör tillfartsväg till den planerade parkeringsplatsen bör förvaltaren utreda möjlighet att få trafikera vägen fram till parkeringsplatsen.

3.3 Information

3.3.1 Informationstavla

Uppsättning av informationstavla bör ske först när restaureringsarbetena slutförts. På informationstavlan bör finnas uppgift om tillsynsman med telefonnummer.

3.3.2 Informationsfolder

I samband med uppsättning av informationstavlor bör ordnas låda med foldern "Den halländska ljungheden".

3.3.3 Vägvisning och gränsmarkering

Detta skall utföras enligt svensk standard. Vägvisning bör dock dröja tills ett rikligt bestånd av tagginst utvecklats.

4

REFERENSER

Ahlfvengren, F.E. 1924. Hallands Flora.- Helsingborg.

Hallands läns lantmäterikontor. Akt nr. 70, Ljungby socken. Laga skifte 1845, Hällarp.

Larsson, A. 1976. Ginstreservaten i Bölarp och Hällarp, Hallands län - vegetationsbeskrivning och skötselsynpunkter. - SNV PM 771.

Larsson, K. 1977. Skötselplan för del av Sandsjöbacka naturreservat. - Länsstyrelsen i Hallands län, stencil 22 sid.

Nilsson, J. 1970. Ljunghedar och deras skötsel - Meddelanden från forskargruppen för skötsel av naturreservat nr. 3. Avdelningen för ekologisk botanik, Lund.

Nilsson, Ö. och Gustafsson, L-Å. 1977. Projekt Linné rapporter. - SBT 71 (1977).

Sylvén, N. 1937. Några särdrag i Hallandsfloran.- Hallands Natur.

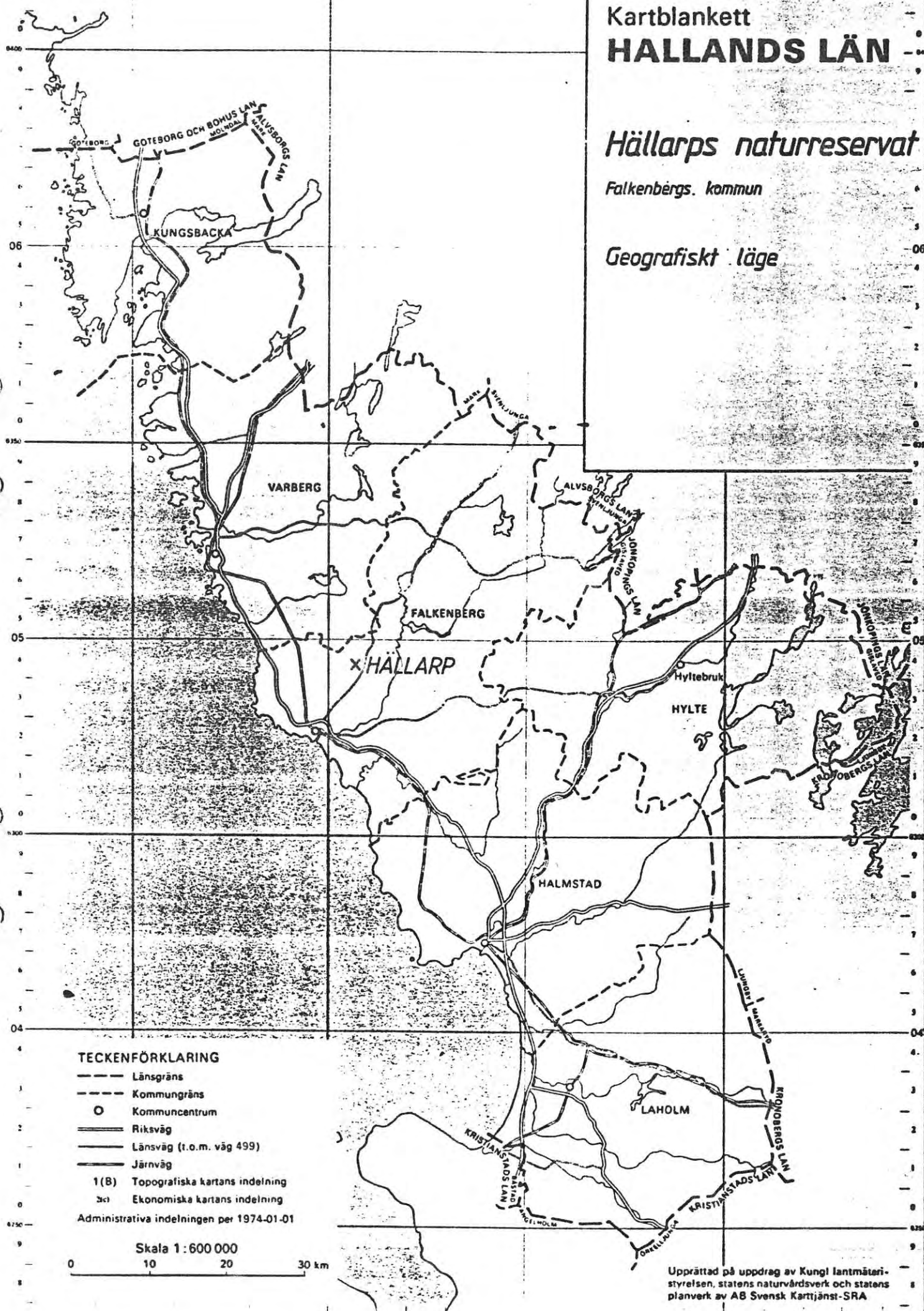
Kartblankett

HALLANDS LÄN

Hällarps naturreservat

Falkenbergs kommun

Geografiskt läge

Hällarps naturreservat

Falkenbergs kommun

Hallands län

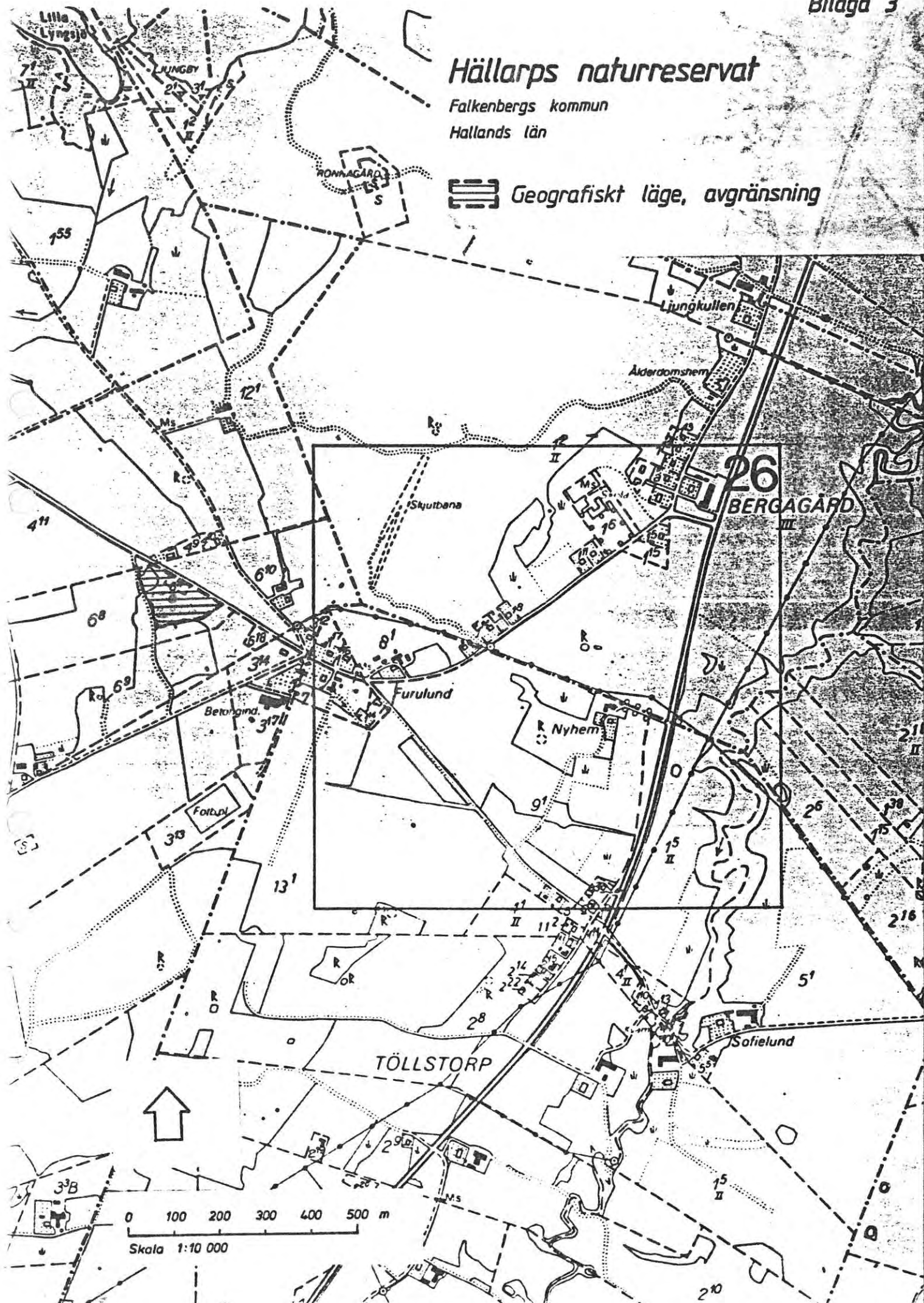
Geografiskt läge

Hällarps naturreservat

Falkenbergs kommun

Hallands län

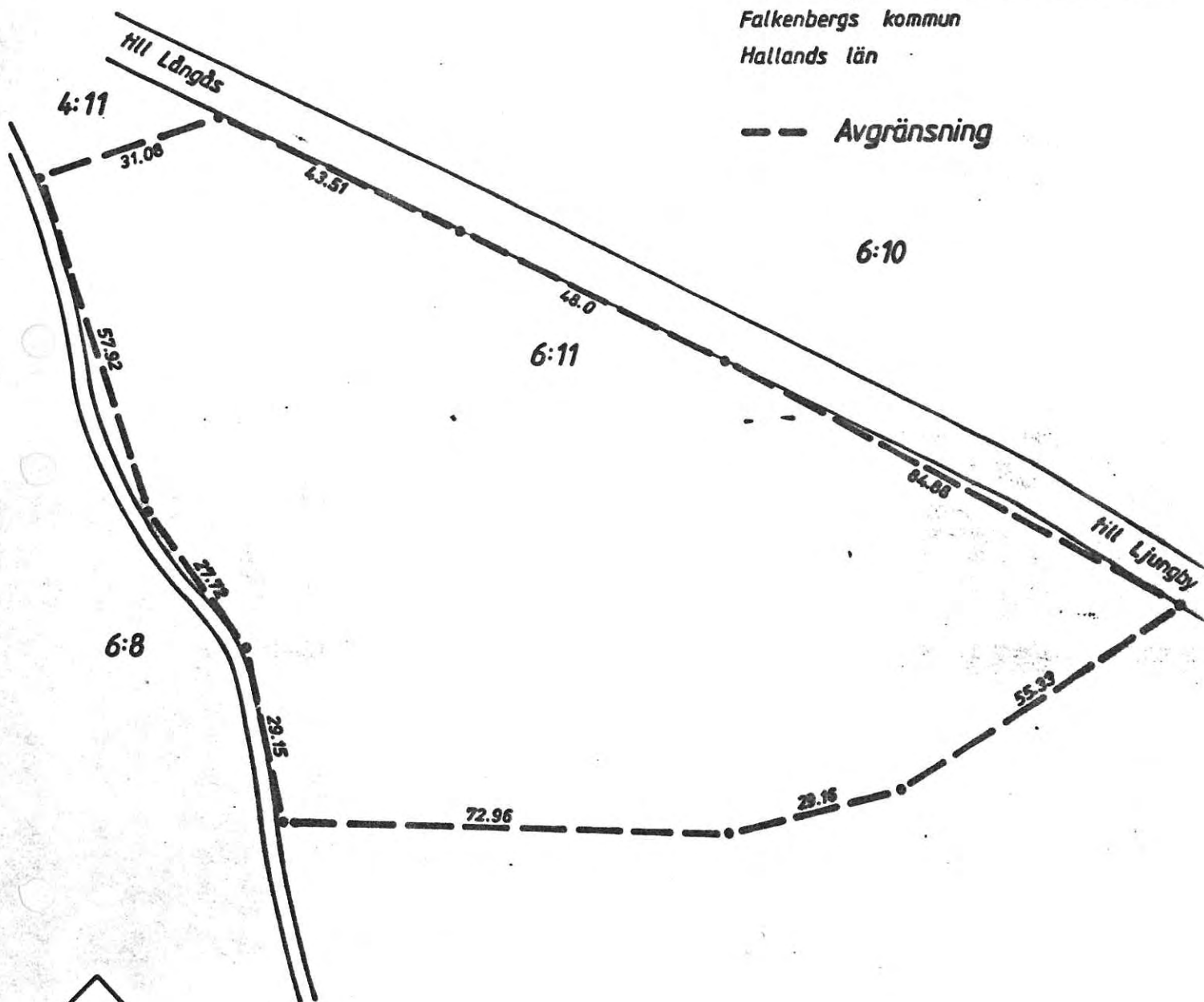
 Geografiskt läge, avgränsning

Hällarps naturreservat

Falkenbergs kommun

Hallands län

--- Avgränsning

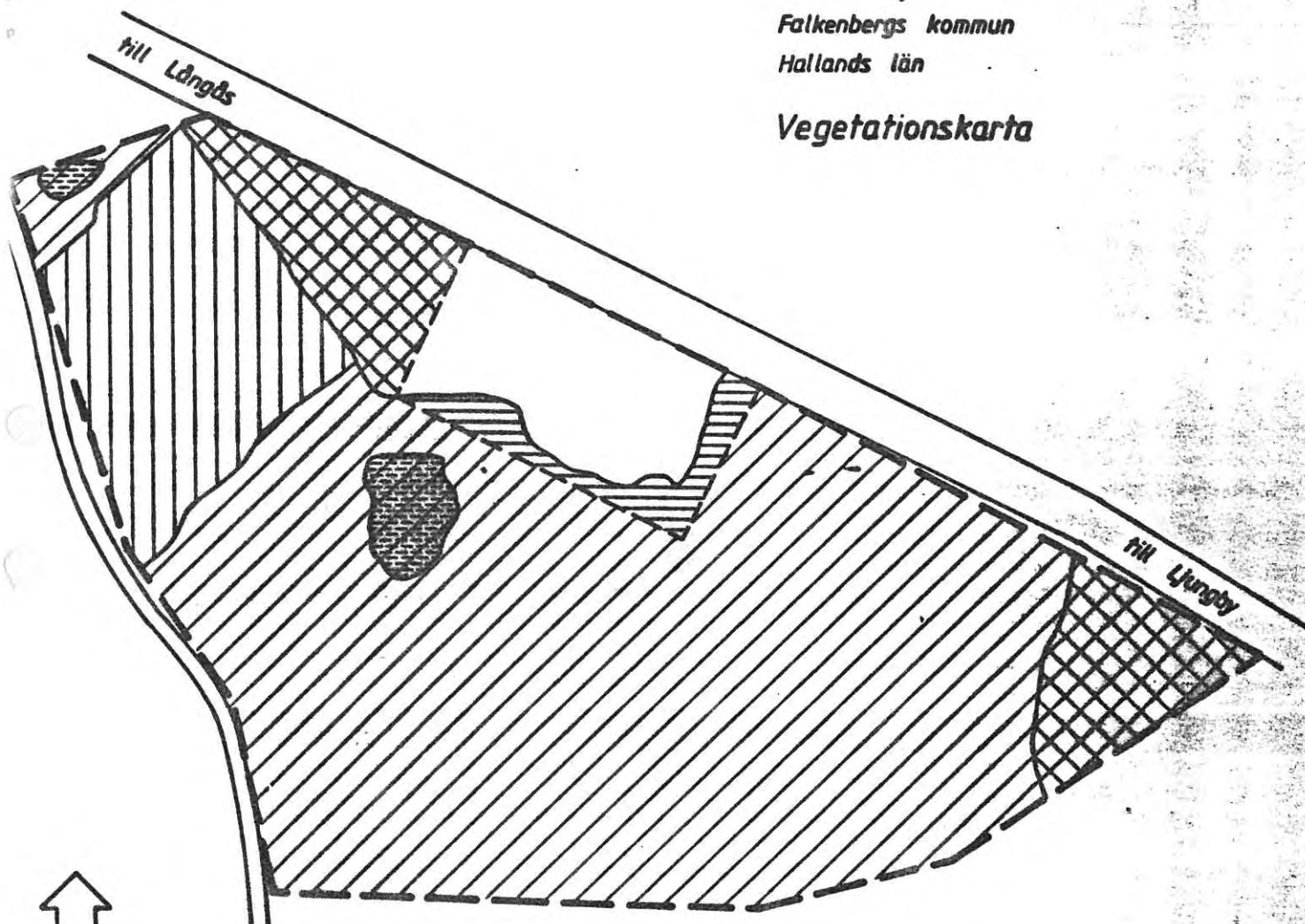

Hällarps naturreservat

Falkenbergs kommun

Hallands län

Vegetationskarta

0 20 40 60 80 100 m
Skala 1:1000

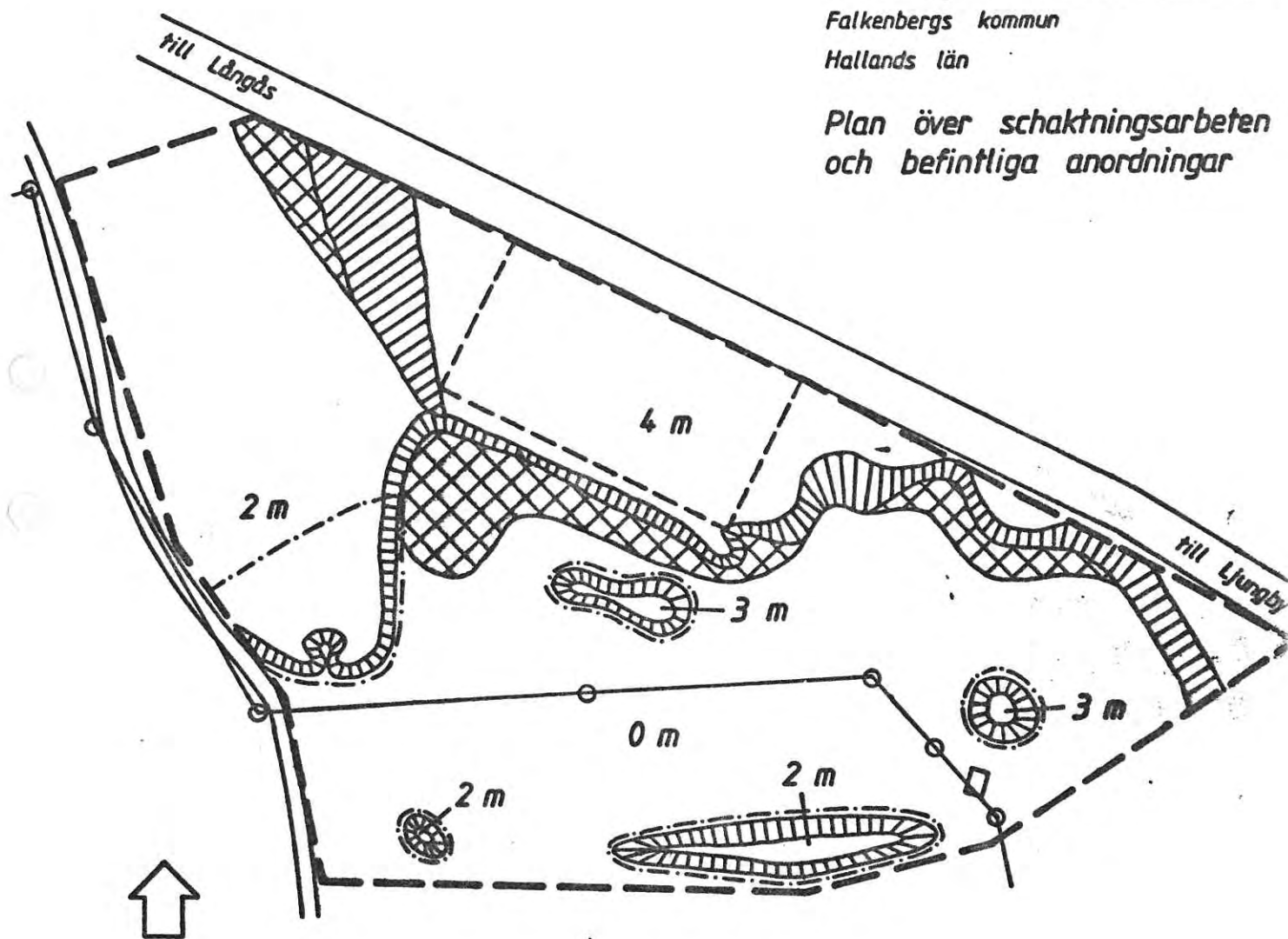
Teckenförklaring

- Reservatsgräns
- Gräns för gammalt skyddsområde
- Lövskog
- Tall-björkbestånd
- Lövslyvegetation
- Kärr
- F d vall
- Ljunghedsvegetation

Hällarps naturreservat

Falkenbergs kommun

Hallands län

Plan över schaktningsarbeten
och befintliga anordningar

Teckenförklaring

--- Reservatsgräns

... Gräns för gammalt skyddsområde

0-4 m Relativ nivåskillnad

Slänt

Utfyllnad vid återställning (ungefärlig)

Schaktmassor för återställning

Luftledning

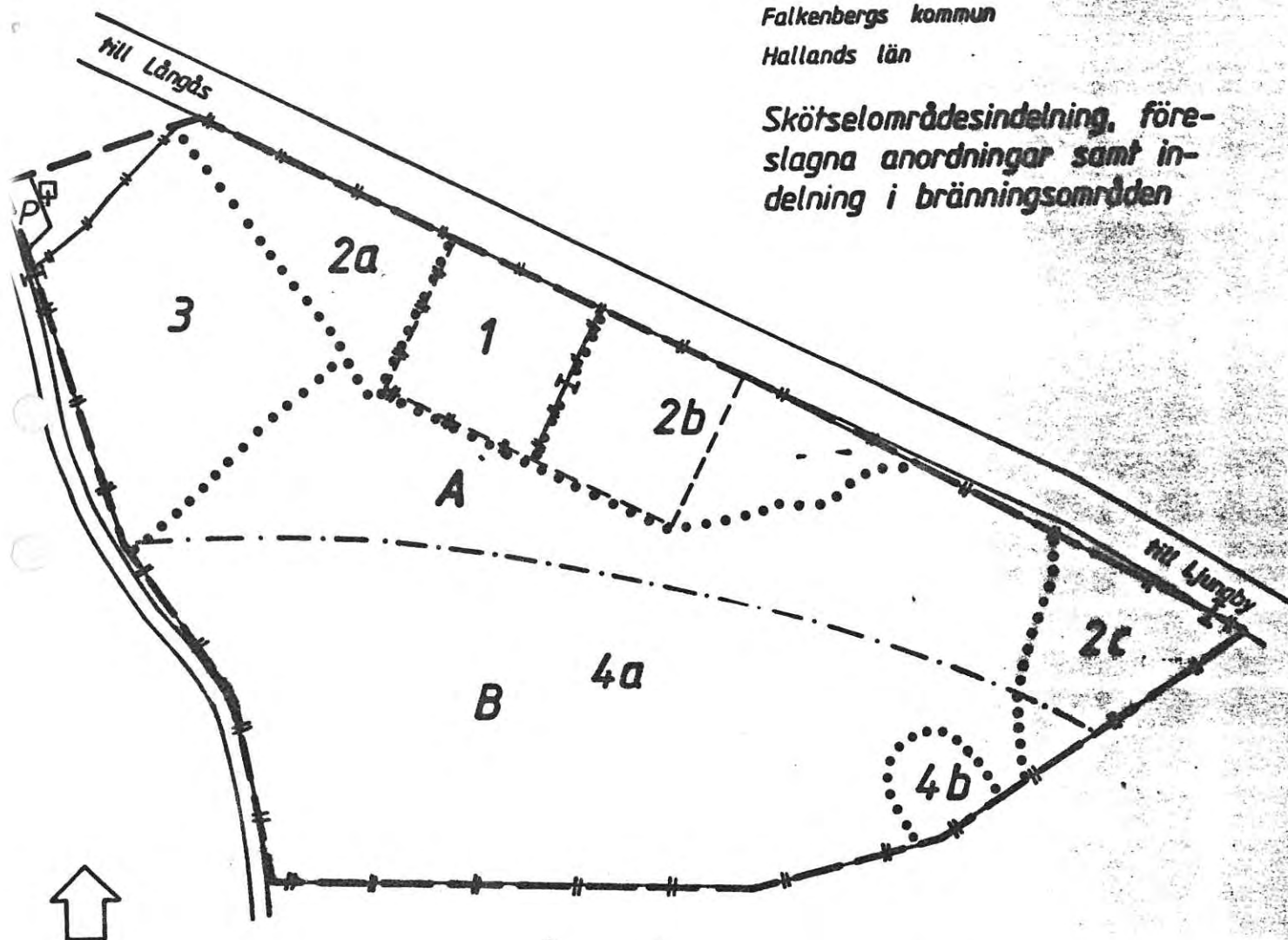
Transformatorskjul

Hällarps naturreservat

Falkenbergs kommun

Hallands län

Skötselområdesindelning, föreslagna anordningar samt indelning i bränningsområden

0 20 40 60 80 100 m
Skala 1:1000

Teckenförklaring

- — — Reservatsgräns
- Gräns för gammalt skyddsområde
- Gräns för skötselområde (1-4)
- - - - Gräns för framtida bränningsområden (A, B)
- + + + Stängsel
- ⊥ Stängselgenomgång
- P Parkeringsplats
- Informationstavla

BRÄNNINGSANVISNINGAR

1 Varför skall ljungheden brännas?

Bränningen ingick i gångna tider som ett mycket viktigt led i ljunghedens hävd. Det huvudsakliga syftet med bränningen var att få fram en gräsvegetation under några år samt att föryngra ljungen och därigenom få bättre bete.

Efter bränningen genomgår vegetationen regelbundna successioner. Första åren sätter gräsen sin prägel på vegetationen men så småningom övertar ljungen helt gräsens plats. Om ingen ny bränning sker blir ljungen efter en tid grov och delvis nedliggande och förkväver i stort sett all annan växtlighet. . - -

Vid en ålder på 20-30 år börjar sedan ljungen dö av. Vid bränningen frigörs upplagrade mineralnäringsämnen och detta leder bl a till att busk uppslaget blir betydande. Buskröjning måste därför ske som en följd av bränningen. ,

2 Förberedelser för bränning

Det område som skall brännas skall avgränsas med en ca 30 cm bred mineraljordsyta. Denna kan utföras manuellt eller med något markberedningsredskap. Där ljungheden gränsar till skog eller buskage skall en 10-15 meter bred träd- och buskfri zon lämnas obränd. Även intill stängsel skall 10-15 meter lämnas obränt för att undvika att galvaniseringar fördärvas. Ljungen bör dock förnyas genom slätter eller uppräckning av ljung inom dessa zoner. Brandgatorna bör iordningställas hösten innan bränning skall ske då bränningen oftast får utföras med kort varsel. Brandgatorna rensas strax före bränningen. Brandskyddet bör utformas i samråd med brandmyndigheten.

3 Tidpunkt för bränning

Bränning skall utföras så tidigt som möjligt på våren, vanligen under perioden slutet av mars - mitten av april. Tidpunkten är lämplig då ljungen fått torka upp några dagar i solsken eller blåst efter snösmältningen. Marken skall däremot vara fuktig för att förhindra en kraftig förstörelse av humustäcket. En riktlinje: Den första vårdagen då en nedsläppt tändsticka antänder det nedvisnade gränset är lämplig bränningsdag. Vinden får ej överstiga 5 m/s då hård blåst kan ge för hård bränning. Idealväder är stadig, svag vind. Som tidigare påpekats är det viktigt att alla förberedelser utförts tidigare så att bränningen kan genomföras med kort varsel. Det är kanske endast några få dagar per år som är lämpliga och då gäller det att vara beredd. Vegetationen och förnalagret skall brännas bort så fullständigt som möjligt. Däremot bör påverkan på själva humuslagret vara liten. För sen bränning har många nackdelar:

1. Elden kan bita sig fast och fördärva humustäcket.

2. Efter det att saven stigit i ljungen blir ofta avbränningen ofullständig.
3. Risken för en okontrollerad spridning ökar.
4. Ljungens ytliga rotsystem gör att den lätt dör vid för hård bränning.
5. Risken för viltskador, särskilt på fågelreden, ökar.

4 Anmälan om bränning

1. Enligt statens brandinspektion, medd. 1964:4 skall preliminär anmälan till brandchefen göras senast en vecka innan bränningen.
2. Samma dag som bränningen skall ske lämnar bränningsledaren definitiv anmälan till brandchefen och polismyndigheten.

5 Bränningens genomförande

Bränningen utföres mot vinden. Den utföres bäst på eftermiddagen och om möjligt bör arbetet anpassas så att daggen faller då området är avbränt. Därigenom erhålles naturlig eftersläckning.

6 Eftersläckning och bevakning

Utföres enligt brandmyndighetens anvisningar.

LÄNSSTYRELSEN

Hallands län
Planeringsavdelningen
Naturvårdsenheten
Bd Per Magnus Åhrén
035-13 20 38

BESIKTNINGS-PM

1987-10-26

Angående tagginsten i Hällarps naturreservat,
Falkenbergs kommun

Naturvårdsförvaltaren, domänverket, uppmärksammade under sommaren 1987 länsstyrelsen på minskning av tagginstbeståndet i Hällarp. Länsstyrelsen besiktigade området 1987-08-12. Endast ca 20 äldre ex påträffades. På bifogade karta (bilaga 1) har markerats området där tagginsten förekommer.

Inom område a påträffades 13 äldre ex. Detta område var bevuxet med hög ljung och kraftig mossväxt (*Pleurozium schreberi* m fl).

I provruta 1 påträffades 1 äldre ex med riklig frösättning och äldre delar vitlava. I rutan hade följande arter etablerats: *Calluna vulgaris*, *Potentilla erecta*, *Vaccinium vitis-idaea*, *Lotus corniculatus*, *Deschampsia flexuosa*, *Betula verrucosa*, *Cladonia* sp, *Pleurozium schreberi*. Äldre ljung högvuxen. Mindre partier med öppen jord fanns fortfarande.

I provruta 2 fanns 1 äldre ex med tämligen riklig frösättning. Skott som var mer än 2 årsgamla var döda.

I provruta 3 saknades tagginst.

I provruta 4 saknades tagginst.

I provruta 5 saknades tagginst. Även t ex ljung saknades. Rutan har möjligen behandlats för intensivt.

I provruta 6 fanns 2 äldre ex och ett ungt 1-årigt ex. Det ena äldre exemplaret var dött och det andra hade tämligen riklig frösättning, men skott äldre än 2 år var döda.

Strax utanför provruta 6 påträffades 4 äldre ex, varav det sydligaste blommade. Hos samtliga 4 ex var skott, som var äldre än 2 år döda.

Under hösten/vintern 1987/88 bör inom det instängslade området sly röjas bort och ljungen klippas ner till ca 10 cm höjd. Runt tagginstexemplaren bör mossan tas bort för hand. Under sensommaren 1988 samlas frö in för plantering i provruta nr 3 och 5. Fröna sätts två och två på en meters förband i ruta 5, dvs 16 platser och på 0,75 meters förband i ruta 3, dvs på 9 platser. Förvaltaren tar kontakt med länsstyrelsen innan åtgärden påbörjas.

Per Magnus Åhrén

Kopia
Domänverket, Halmstads revir

Doss

HÄLLARPS NATURRESERVAT

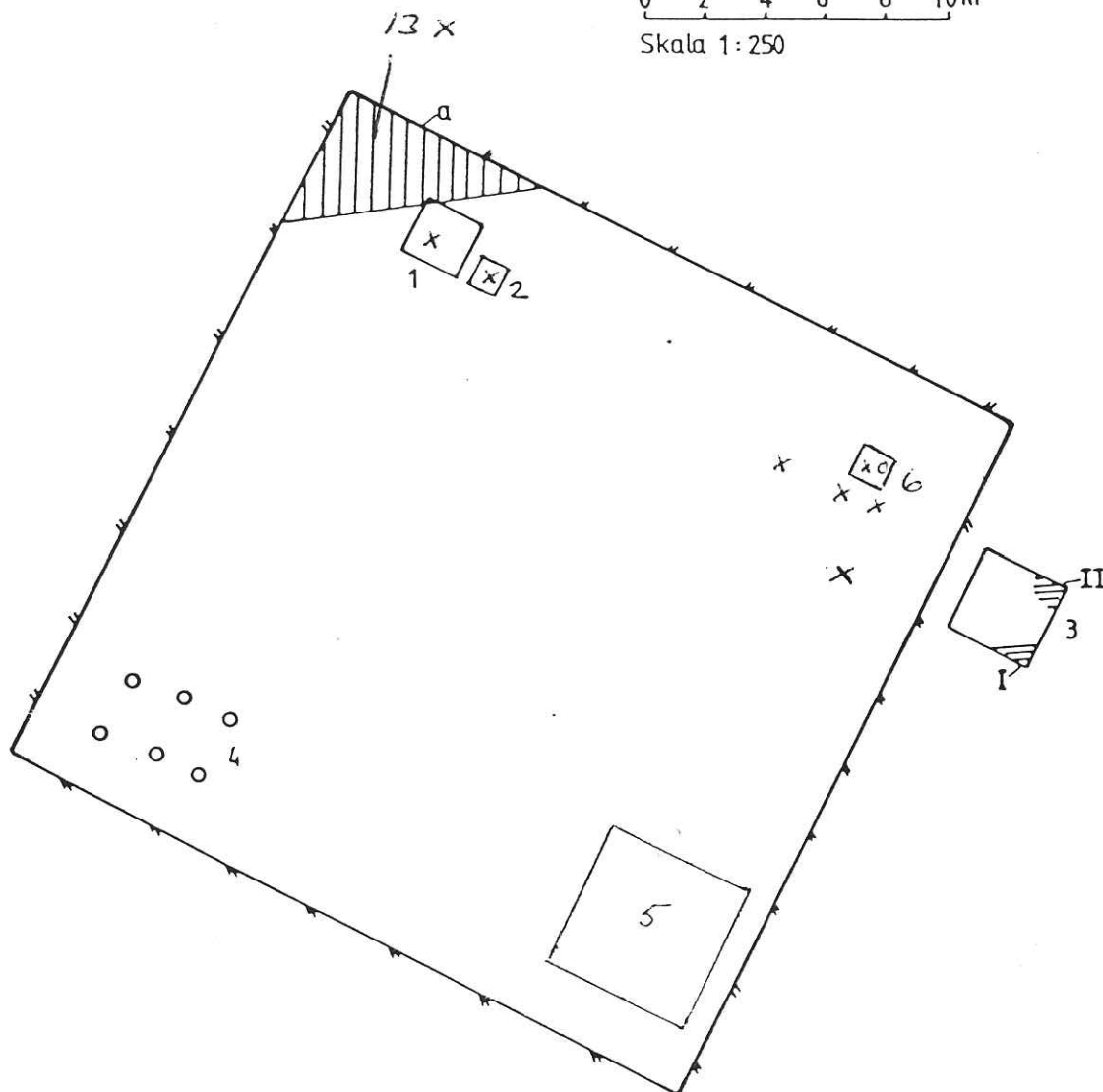
Falkenbergs kommun

Hallands län

Provrutor för undersökning av
tagginst (*Genista germanica*)

0 2 4 6 8 10 m

Skala 1:250

TECKENFÖRKLARING

- a - kärnområde för tagginst
- 1 - provruta som rensats på fält- och bottenskikt juni 1982
- 2 - provruta som avbränts våren 1982
- 3 - provruta som avbränts våren 1982
- 4 - hackytor (c:a 0.2x0.2 m) sådda med tagginstfrön juli 1981

— stängsel

I II sådd av tagginstfrön 1982-07-27

Fynd av tagginst 1987-08-12

x äldre ex

o ung ex